

Vladimir Makuc. Pregledna razstava grafik

Galerija Murska Sobota (velika galerija in balkon)

4. julij – 19. september 2019

Razstava je nastala v sodelovanju z Galerijo Prešernovih nagrajencev Kranj in družino Vladimirja Makuca

Kustos razstave: dr. Robert Inhof

Vladimir Makuc (1925 - 2016)

Vladimir Makuc je študiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 1954 diplomiral. Pri profesorju Miroslavu Šubicu je leta 1956 končal specialko za restavratorstvo in konservatorstvo. Pomagal je pri restavriranju srednjeveških fresk in izdeloval natančne kopije. Na začetku se je kot umetnik posvečal predvsem grafiki. Do leta 1960, ko je šel študirat v Pariz k Johnnyju Friedlanderju, je ustvarjal predvsem lesoreze, po tem letu pa jedkanice in akvatinte. Umetnik je izbral svojo lastno motiviko, ki je v največji meri vezana na Primorsko, Kras in mediteransko vzdušje. Na njegovih grafikah, pozneje pa tudi na slikah in skulpturah, se v mreži ploskev pogosto pojavljajo biki, ovce in različne ptice. Navdih je našel tudi v antični mitologiji, kakor je to razvidno iz njegovih motivov Evrope in Lede. Leta 1962 je imel prvo samostojno razstavo v Mali galeriji v Ljubljani. Ob koncu sedemdesetih let 20. stoletja pa se je posvečal tudi slikarstvu, kiparstvu in izdelavi tapiserij.

Nagrade

1962 Nagrada Prešernovega sklada

1979 Prešernova nagrada

1987 Nagrada Riharda Jakopiča

2001 Velika nagrada Majskega salona

»Vladimir Makuc je, kot je zelo ustrezno ugotovil Milček Komelj, slikar ene same, v svoji monotoni neizrazitosti zelo izrazite pokrajine. Osnovna téma Makučevega ustvarjanja, ne glede na to, ali gre za jedkanico, sliko ali skulpturo, je predvsem čas, ki pa je spretno prikrit ali podkrepljen z Makučevimi ustaljenimi protagonisti: voli, ptiči in ovni, ki s svojimi množičnimi ponovitvami dobijo emblematski značaj.

Makučevo ustvarjanje ni mehansko ponavljanje podob, temveč iskanje idealnega razmerja med tehniko snovjo in časom. Vztrajno ponavljanje istih motivov je pri Makucu dvopomensko. V duhovnem smislu to ritmično ponavljanje motivov pomeni baje in zaklinjanje nad svetom, kakršnega je ustvaril umetnik – nedolžnim in čistim, ki naj bi trajal v času. Po formalni plati pa, povsem paradoksalno zgornji trditvi in povsem v modernističnem duhu, pomeni umetnikovo popolno neobremenjenost z motivom. Ta neobremenjenost mu omogoča, da se lahko popolnoma skoncentrira, ne več na *kaj*, ampak na *kako* v svoji umetnosti. Če imamo po duhovni plati opraviti s poezijo, imamo po formalni plati opraviti z vztrajnim in garaškim intelektualnim in likovnim raziskovanjem.

Edina človeška bitja, ki naseljujejo Makučev svet, so njegove lastne podobe, podobe žena z butaro dračja na glavi in mitološke figure Lede in Evrope. Značilno je, da so te njegove mitološke figure izvedene v zelo arhaičnih formah, ki spominjajo na spokojne ležeče figure z nagrobnikov etruščanskih sarkofagov. Horizont, če so na njem samo živa bitja, pa je vedno usločen ali diagonalen, medtem ko je v primeru, ko se na sliki pojavi človeško bivališče, ali horizontalen ali presekan s kamnitim zidom. Lahko bi rekli, da gre pri Makučevem svetu za podobo raja, ki pa je, v nasprotju s tradicionalno ikonografijo, precej nenavaden in skoncentriran samo na duhovno dimenzijo. Na njegovih slikah ni preobilja vegetacije, prav tako pa tudi njegova pokrajina ni pokrajina tiste vrste, ki se zlahka najde na razglednicah in povsem zadovolji površno oko. Kraška pokrajina, kakor jo vidi Vladimir Makuc, nas morfološko spominja na Arkadijo, ki je gola in skalnata, tisto bujno vegetacijo, večno pomlad in brstenje, po katerem slavi, pa ji je dodal šele Vergil. Makučeva pokrajina je skopa, trdoživa in stroga. Preveva jo nekakšen stoični duh, ki mu je dano, da spregleda izza naravnih fenomenov, a tisto, kar tam vidi, ni romantičen razmislek o povezavi mikro in makrokozmosa, ne razkrije božjega v naravi, pač pa le tiho, za razvajeno oko prav asketsko, a zato nič manj duhovno izpolnjeno bivanje. Ta svet ni temačen, pa tudi ne kriči v obremenjujočem stanju prisilne sreče. Zdi se, kot da ta svet ni slišal še za noben mit, a je hkrati sam zibelka prenekaterega mita. Ta svet je s svojo kamnito in meditativno praznino kot ustvarjen za obred iniciacije.

Tudi Makučeva risba je v tem oziru primitivna, otroška in vseskozi mojstrska. Umetnik namreč nikjer ne izpade banalno ali teatralno, kar se zlahka zgodi, če nekdo, ki ni več otrok, poskuša risati kakor otrok, kajti to lahko počne le tisti, ki do potankosti obvlada tisto, v zadnjem času tako zelo anatemizirano likovno obrt. Predvsem Makučeva bitja so ustvarjena s tisto pristno otroško neposrednostjo. Seveda pa se umetnik pri tem ne ustavi, ampak tudi to neposrednost vključi v precej bolj široko in tehtno zasnovano celoto.«

Dr. Robert Inhof